

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ
ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»**

Міжнародна науково-практична конференція магістрантів

**НАУКОВІ ПОШУКИ МОЛОДІ
УХХІ СТОЛІТТІ**

**Актуальні питання розвитку аграрного
та земельного права: національний і міжнародний вимір**

18 листопада 2021 р.

Біла Церква
2021

Суб'єкт екологічного правопорушення – спеціальний, тобто особа, на яку покладено правовий обов'язок дотримуватись відповідних приписів законодавства щодо порядку проведення державної екологічної експертизи, правил екологічної безпеки (наприклад, працівники еколого-експертних підрозділів Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, інші експерти державної екологічної експертизи, конструктори ядерних установок і джерел іонізуючого випромінювання, службові особи підприємств, установ, організацій, відповідальні за проектування, розміщення, експлуатацію певних об'єктів, члени приймальних комісій таких об'єктів). **правоздатні і дієздатні, осудні фізичні і юридичні (посадові особи) особи**[6].

Суб'єктивна сторона кримінальних правопорушень проти екологічної безпеки довкілля визначається законодавцем по-різному. В одних складах злочину законодавець чітко не визначає форму вини, а у деяких, наприклад, ст. 238 КК («Приховування або перекручення відомостей про екологічний стан або захворюваність населення») та ст. 252 КК («Умисне знищення або пошкодження територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду») безпосередньо вказується форма вини – умисел [6].

Варто враховувати, що всі кримінальні правопорушення проти екологічної безпеки мають змішану форму вини, у яких ставлення винної особи до порушення вимог екологічної безпеки може виявлятися як у формі умислу, так і в необережності, а ставлення до суспільно-небезпечних наслідків слідків може бути виключно необережним. У зв'язку з чим, якщо ставлення винного до суспільно небезпечних наслідків буде умисним, то зважаючи на спрямованість умислу, такі діяння слід кваліфікувати як кримінальні правопорушення проти людини, проти власності, так і проти національної безпеки держави.

Враховуючи проаналізований нами матеріал варто зауважити, що при віднесенні того чи іншого кримінального правопорушення до посягань на екологічну безпеку необхідно враховувати їх сутність та ідентифікуючі ознаки, основною з яких є безпосередній об'єкт посягання. Саме ця ознака є визначальним критерієм, за яким має будуватись система кримінальних правопорушень проти екологічної безпеки.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гавриш С.Б. Кримінально-правова охорона довкілля в Україні: проблеми теорії, застосування і розвитку кримінального законодавства. 2002. 635 с.
2. Турлова Ю.А. Система екологічних злочинів. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2016. Вип. 36. т. 2. С. 103–109.
3. Матвійчук В.К. Характеристика й особливості предмета злочинів, що посягають на навколишнє природне середовище. Юридична наука. 2012. № 10. С. 71–96.
4. Про оцінку впливу на довкілля: Закон України від 23 травня 2017 року № 2059-VIII. Голос України від 17.06.2017. № 110.
5. Навчальні матеріали онлайн. Кримінальне право. Злочини проти екологічної безпеки. URL:https://pidru4niki.com/1876041559973/pravo/zlochiny_proti_ekologichnoyi_bezpeki
6. Кримінальний кодекс України. Особливачастина. Науково - практичний коментар: у 2 т. /за заг.ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 5-те вид., допов. Х.: Право, 2013.

УДК: 342

ХОРОШУН Л.М., магістр

Науковий керівник – **НІКІТЕНКО О.І.**, д-р юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

vitalina.egorka@ukr.net

ОСОБЛИВОСТІ КВАЛІФІКАЦІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ ПОВ'ЯЗАНОГО З НЕЗАКОННИМ ВИДОБУВАННЯМ, ЗБУТОМ, ПРИДБАННЯМ, ПЕРЕДАЧЕЮ, ПЕРЕСИЛАННЯМ, ПЕРЕВЕЗЕННЯМ, ПЕРЕРОБКОЮ БУРШТИНУ

Анотація. В тезах розглянуто особливості кваліфікації злочину, передбаченого ст. 240-1 Кримінального кодексу України, щодо незаконного добування бурштину. Встановлено, що дане діяння спричиняє збитки збитки у лісовому та водному господарстві, призводить до деградації ґрунтів та інших негативних наслідків.

Незважаючи на відповідальність за злочин, що передбачена у Кримінальному кодексі України вона є надто м'якою. Основним проблемним питанням кваліфікації даного діяння які потребують врегулювання є невизначена у законодавстві кількість корисних копалин у вигляді бурштину, яка тягне за собою відповідальність згідно чинного законодавства та неврахування важливої кваліфікуючої його обставини - вчинення діяння групою осіб за попередньою змовою та з метою контрабанди бурштину, що варто передбачити у ст. 240-1 ККУ.

Ключові слова: бурштин, незаконне видобування, кримінальна відповідальність, суб'єкт злочину, кваліфікуюча ознака злочину.

У сфері надкористування в Україні існують системні проблеми, що становлять реальну загрозу економічній безпеці держави. В Україні виявлено понад 20 тисяч родовищ і рудопроявів з 95 видів корисних копалин, з яких близько 8 тисяч родовищ мають промислове значення і обліковуються Державним балансом запасів корисних копалин. Особливе місце серед корисних копалин загальнодержавного значення займає бурштин. Економічними наслідками незаконного добування бурштину є збитки у лісовому та водному господарстві, деградація ґрунтів, втрата для держави значних обсягів бурштину, що набагато перевищують обсяг законного видобування [1].

Безпосереднім об'єктом злочину, передбаченого ст. 240-1 КК, варто вважати встановлений порядок раціонального і комплексного використання й охорони корисних копалин загальнодержавного значення – бурштину. Додатковим факультативним об'єктом злочину можуть бути життя і здоров'я особи, інші блага [2].

Диспозиція ст. 240-1 КК має банкетний характер, тобто передбачає звернення до нормативно-правових актів, які регламентують використання та охорону бурштину, а також до дозволів, які видаються уповноваженим державним органом конкретним надкористувачам.

Об'єктивна сторона аналізованого злочину включає діяння у різних його формах (проявах), якими є: видобування, тобто «вилучення предметів злочину усіма можливими способами із природного середовища; збут, який полягає в умисній передачі предмету злочину (бурштину) іншій особі поза встановленим порядком шляхом продажу, обміну, дарування, сплати боргу; придбання, тобто набуття всупереч передбаченому законом порядку в результаті купівлі, обміну, привласнення знайденого, одержання як подарунок, на відшкодування боргу; зберігання, яке полягає у володінні (незалежно від його тривалості в часі) без відповідного дозволу або із простроченням його дії предметом злочину (бурштином), що знаходиться не при особі, а в обраному винною особою місці; передачі – надання бурштину як предмету аналізованого злочину іншій особі у володіння, для тимчасового зберігання чи використання без передбаченого законом дозволу; пересилання, тобто незаконне переміщення предмету злочину (бурштину) у просторі шляхом відправлення у будь-який спосіб з одного місця в інше в межах території України; перевезення, що полягає в умисному переміщенні предмету злочину (бурштину) будь-яким видом транспорту в межах території України з порушенням порядку і правил, установлених чинним законодавством; переробка, тобто використання одного матеріалу, в результаті чого створюється нова річ [3].

При кваліфікації цього діяння варто враховувати його спосіб. Так, при пересиланні злочин вважається закінченим з моменту оформлення і відправлення посилки, багажу, листа, бандеролі з цими засобами або речовинами незалежно від того, отримав їх адресат чи ні [4]. Якщо ж злочин не було доведено до кінця з причин, що не залежали від волі винної особи, дії останньої належить кваліфікувати як замах на вчинення цього злочину. Від перевезення бурштину слід відрізнити його перенесення з одного місця в інше, під час якого транспорт не використовується. Такі дії мають розглядатись та кваліфікуватись як його зберігання.

Суб'єктом вказаного злочину може бути лише фізична особа. Такий висновок випливає безпосередньо зі змісту КК, в якому визначено, що кримінальній відповідальності підлягають лише громадяни України, іноземці або особи без громадянства. Тому недоліком національного законодавства є те, що воно виключає можливість кримінальної відповідальності за незаконне видобування, збут, придбання, передачу, пересилання,

перевезення, переробку бурштину юридичними особами (організаціями). Проте, варто зазначити що вказане діяння часто скоюється групою осіб, які налагоджують системний механізм незаконного видобутку бурштину у великих обсягах, його обробку та збут за кордон.

Суб'єктивна сторона незаконного видобування, збуту, придбання, передачі, пересилання, перевезення, переробки бурштину характеризується лише прямим умислом.

Отже, основним проблемним питання кваліфікації даного діяння є те, що законодавцем не визначено, скільки особа має видобути корисних копалин у вигляді бурштину, щоб вчинене діяння визнавалось злочином, тому існує потреба у законодавчому встановленні мінімального обсягу корисних копалин, незаконне видобування яких є кримінально караним діянням. Як свідчить практика боротьби з вказаним діянням, воно вчиняється як правило, групою осіб за попередньою змовою та з метою контрабанди бурштину. Тому законодавцю варто передбачити ці кваліфікуючі ознаки у ст. 240-2 ККУ та доповнити її частиною 4, зазначивши, що дії, вчинені за попередньою змовою групою осіб або поєднані з переміщенням через митний кордон України, поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю караються позбавленням волі на строк від семи до десяти років з конфіскацією майна.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. URL:<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3210500-virubka-lisiv-ta-rozkradanna-nadr-torik-viavili-majze-45-tisaci-zlociniv-proti-ekologii.html>
2. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25-26, ст.131. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
3. Коментар до Кримінального кодексу України. URL:<https://legalexpert.in.ua/komkodeks/uk/81-uky/1936--239-.html>
4. Борисов В.І. Кримінальна відповідальність за порушення правил охорони або використання надр: монографія. Х.: Право, 2013. 138с.

УДК 332:26

ЯРЕМЧУК В.О., магістрант

Науковий керівник – **НАСТІНА О.І.**, канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ПРАВОВА ОХОРОНА ТА РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Конституція України та Земельний кодекс України закріплюють принципове положення про те, що земля перебуває під особливою охороною держави. Вирішення проблеми запобігання деградації земель сільськогосподарського призначення багато в чому залежить від того, наскільки ефективною буде їх правова охорона.

Ключові слова: охорона земель, раціональне використання.

В сучасній науці земельного права охорона земель розглядається як система правових, організаційних, економічних та інших заходів, спрямованих на раціональне використання земель, запобігання необґрунтованому вилученню земель сільськогосподарського призначення, захист від шкідливого антропогенного впливу, відтворення та підвищення родючості ґрунтів, підвищення продуктивності земель лісового фонду, забезпечення особливого режиму використання земель природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення.

ЗМІСТ

Яцун М. А., Мельник О.Г. Оцінка сучасного стану ринку страхування сільськогосподарських культур в ЄС та Україні – порівняльний аспект.....	3
Войтко В. О., Ковальчук І.В. Нормативно-правові основи інвестиційної політики держави в аграрному секторі.....	4
Котіков О.І., Ковальчук І.В. Проблемні аспекти міжнародно-правового регулювання аграрних відносин.....	6
Шаповалова А.М., Ковальчук І.В. Правові роблеми інформаційного забезпечення сільськогосподарських товаровиробників.....	9
Пастухова М.О., Сокиринська О.А. Система джерел правового регулювання зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів агробізнесу.....	11
Солодкий О.Є., Сокиринська О.А. Особливості державного регулювання агробізнесу.....	13
Цимбалюк Н.Р., Нікітенко О.І. Характерні способи вчинення кримінальних правопорушень проти довкілля.....	16
Колісник Є.О., Нікітенко О.І. Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень проти екологічної безпеки.....	18
Хорошун Л.М., Нікітенко О.І. Особливості кваліфікації кримінального правопорушення пов'язаного з незаконним видобуванням, збутом, придбанням, передачею, пересиланням, перевезенням, переробкою бурштину.....	20
Яремчук В.О., Настіна О.І. Правова охорона та раціональне використання земель сільськогосподарського призначення.....	22
Прокопець О. І., Настіна О.І. Правові проблеми землеоціночної діяльності в територіальних громадах.....	25
Білоус Р. С., Настіна О.І. Компетенція територіальних громад у системі правового регулювання управління землею.....	28
Білоус О. С., Мельник О.Г. Теоретико-правовий аналіз ринку сільськогосподарського страхування в Україні.....	30
Кущенко О. В., Настіна О.І. Правове регулювання охорони об'єктів культурної спадщини в Україні: проблемні питання відчуження земельних ділянок.....	32
Кононюк П.О., Поляруш-Сафроненко С.О. Проблеми визначення поняття екологічна міграція.....	33
Бодрик О.М., Єфремова І.І. Договірні відносини в сфері аграрного виробництва.....	35
Ткаченко Т.Д., Мельник О.Г., Проблеми корупції в сфері земельних відносин в Україні: міжнародно-правовий аспект.....	36
Кавун М. О., Бровко Н.І. Роль і місце правових цінностей в структурі правосвідомості працівників аграрної сфери.....	38
Мойсеєнко В. В., Бровко Н.І. Екологічне інформаційне забезпечення як засіб реалізації доступу до екологічної інформації.....	40
Мукоїда І. І., Обіюх Н.М. Особливості правового режиму земель курортів.....	42
Горлова Д. В., Обіюх Н.М. Принципи екологічного управління у сфері поводження з добривами та пестицидами: правовий аспект.....	45
Власенко І.В., Обіюх Н.М. Правова характеристика дозвільних процедур у сфері природокористування.....	47
Мацюк О.С., Єфремова І.І. Організація аграрного виробництва суб'єктами аграрного виробництва.....	49
Максимчук В.В., Бровко Н.І. Місце екологічних прав у глобальному інформаційному суспільстві.....	50
Гарнага П.Є., Пахомова А.О. Комплекс заходів щодо стимулювання розвитку органічного фермерства на основі досвіду зарубіжних країн.....	52
Пахомова А.О., Шевченко Л. О. Досвід розвитку інноваційної діяльності аграрної сфери провідних країн світу.....	53
Сігал Є. Є., Пахомова А.О. Форми сільськогосподарської дорадчої діяльності зарубіжних країн.....	55
Снігур А.О., Сокиринська О.А. Правові аспекти поняття наукової діяльності в аграрній сфері.....	56
Король О.О., Ломакіна І.Ю. Землі сільськогосподарського призначення як об'єкт правового регулювання.....	58
Сергєєв О.В., Бровко Н.І. Конституційно-правове регулювання переривання вагітності.....	59
Лехкодер М. В., Ломакіна І. Ю. Правове регулювання рослинництва в Україні та країнах ЄС.....	62